

Nautrup kirke.

NAUTRUP

Nautrup er det gamle hovedsogn i det tidligere 3-sogns pastorat Nautrup-Sæby-Vile. Det ældste bynavn i sognet er sikkert Glynge, hvorfra Glyngøre stammer. Da denne by som nordsallingbanens endestation og med havneanlægget efterhånden voksede til en hel stationsby, byggede man der en kirke, og i 1918 udskiltes Glyngøre og den vestligste del af Nautrup sogn til og med Sallingsund (et lille fiskerleje og overfartssted til Mors) som selvstændigt sogn, og sammen med Sæby sogn dannedes et nyt pastorat, Glyngøre-Sæby.

Sognet er dog endnu ret udstrakt, selv om det af praktiske grunde også er blevet beskåret mod øst, dog kun med nogle få ejendomme, som efterhånden var kommet til at ligge midt i Durup by. Sognet omfatter de tre byer: Bysted, Glynge og Nautrup, men der er så godt som ingen bymæssig bebyggelse.

Når fremmede hører klokkerne ringe fra de tre gamle kirker, undrer de sig over, at Nautrup kirkeklokke står langt tilbage for den dybe, malmlfulde klokke i Sæby og den kraftige klokke i Vile. Forklaringen skal nok søges i, at Nautrup kirkeklokke er den ældste og altså mest primitive. Dette gælder

FOT. NATIONALMUSEET

Detalje af altertavlen i Nautrup kirke.

FOT. NATIONALMUSEET

Herme fra prædikestolen i Nautrup kirke.

dog ikke kirken. Som den gamle hovedkirke er den en del større end dens to naboer i Sæby og Vile, alle tre kirker tilhører Valdemarstiden (bygget omkr. 1160—90). Den er bygget af granitkvadre og var indtil 1931 kullet. Ved en gave fra nu afd. tømrermester Holmergaard, Vejle, og ved gaver fra beboerne (sognets jagt i 10 år) fik man råd til at opføre et tårn og foretage en restaurering af kirken. Denne omfattede foruden tårnet nyt våbenhus, nye vinduer og døre, nyt gulv m. m. Arkitekt var Vig-Nielsen, Viborg. Ved denne lejlighed fandt man rester af ret nye kalkmalerier.

Trods tilbygningen bevarede kirken helt sin gamle skikkelse. Inde i kirken er dog ikke levnet ret meget fra gammel tid. Alter og prædikestol er skåret i eg, restaureret af Nationalmuseets kirkemaler Ejner V. Jensen, Køge, i 1946. Den ældste staffering viser årstallet 1686 på alteret, prædikestolen er af samme farver og stil (senrenæssancen). På kirkens nordre væg hænger et malet epitafium for præsten Basballe (præst her 1715—38) og familie, opsat af en datter i 1755. De svære malmlysestager på alteret har årstallet 1649. I 1950 skænkedes kirken elektr. lys med to smukke kroner af brødr. Priess, som stammer fra sognet. Også orglet er en gave. Vel lige så gammel som kirken er den anselige døbefont af granit, 99 cm bred.

Pastor K. D. Konradsen.

Præstegården, en gammel, solid rødstensbygning, stammer fra 1879 og ligger lidt øst for kirken. Den blev bygget her efter en ildebrand, som på mindre end $\frac{1}{2}$ time lagde den gamle præstegård, der lå lige vest for kirken, i aske. Den gamle have består endnu og sover sin tornerosesøvn. Som avlsbygninger var der til den gamle præstegård en længe mod syd og en mod vest (stalden). En gammel mand her vidste at fortælle, at der nok i tidligere tid skulle have ligget en længe mod øst, altså ind mod kirkegårdsdiget, men da køerne aldrig kunne stå roligt her for spøgeri, flyttede man staldlængen over mod vest, og så forsvandt uroen!

Een gang til er præstegården blevet hærget af ildebrand, denne gang gik det dog kun ud over avlsbygningerne, som nedbrændte 27. oktober 1948 og blev genopbygget året efter.

Blandt præster, som kom til at betyde lidt udover det almindelige, skal nævnes pastor Konradsen, senere Hvirring og Hornborg. Han var præst her 1863—73. I hans tid begyndte den grundtvigske vækkelse her og andre steder i Salling. Nævnes kan også pastor Carstensen (1886—94), senere præst ved Vartov. Fra pastor Højgaards tid (her 1905—17, senere provst i Gedsted) stammer den indre miss. vækkelse, mest i Nautrup, mindre i annekssognene.

Medens den sidste krig næsten ikke nåede at berøre pastoratet, skønt der på Nautrup hede var nedkastningscentral for de allierede flyvere, så har krigen 1864 været mere følelig.

Pastor Konradsens første hustru Sophie Begemann var datter af en hofpræst i Lippe Detmold, hun skal have været smuk, spillede godt pianoforte og havde en sangstemme som en operasangerinde. Fra sit hjem var hun kommet i det derværende hof og havde leget med prinserne dér. Engang sang hun for Franz Liszt, der akkompagnerede hende. Hun blev lærerinde på et af de adelige herresæder på Lolland, og da Konradsen var huslærer på et andet i nærheden, lærte de på den måde hinanden at kende.

*Felter fra pædikestolen
i Nautrup kirke.*

FOT. NATIONALMUSEET

Under krigen 1864 kom østrigerne i april måned til Salling. De havde indrettet slagteplads lige syd for Nautrup kirke. Det var nok gået ud over folks køer. I Vile førte man hestene sammen og gemte dem i nogle slugter ud mod fjorden i Kybe, så snød man fjenden.

Da pastor Konradsen så ser to østrigske officerer komme ind i præstegården, siger han til sin kone: „Gå kun, Sophie, så skal jeg tage imod dem.“ De hilste høfligt, de ser sig om i stuen, opdager blandt nogle billeder på væggen et portræt. „Hvor det dog ligner vor kusine Sophie,“ siger den ene. Stor var deres overraskelse, da de fik at vide, at det virkelig var Sophie Begemann. De ville naturligvis gerne hilse på deres slægtning, og da hun kommer ind, iler begge fætrene imod hende med udstrakte arme. Men hun siger: „I har stjålet vor ko, og jeg siger ikke goddag til jer, før I skaffer den tilbage.“ En time efter stod koen igen i præstens stald.

Fru Konradsen døde ret ung, kun 34 år gl. i 1869. Hun blev begravet på Nautrup kirkegård, og her findes hendes gravsted endnu og vedligeholdes af kirken. På gravstenen står: „Hun troede på Vorherre Jesus Christus, og Han høster ikke sit korn grønt.“